

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 899

van **ANN DE MARTELAER**

datum: 7 september 2022

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

VDAB - Activering en begeleiding 60-plussers en SWT'ers

Uit een uittreksel van de VDAB-richtlijnen aan zijn consulenten blijkt dat alle 60-plussers en SWT'ers door VDAB momenteel onmiddellijk opgeroepen worden en in intensieve behandeling gezet worden, ongeacht hun diploma en beroepservaring (SWT: stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage).

In die nota wordt weliswaar aangestipt dat 'aangepaste beschikbaarheid' niet inhoudt dat betrokkenen zelf actief naar werk moeten zoeken, maar dat ze zich moeten aanbieden wanneer ze uitgenodigd worden, aangepast werk of opleiding moeten aanvaarden, meewerken aan een begeleiding binnen een actieplan en ingaan op het aanbod van een tenderpartner als dit door de bemiddelaar wordt voorgesteld.

In deze VDAB-nota worden 60-plussers die slechts 'aangepast beschikbaar' zijn automatisch als 'niet redzaam' gecatalogeerd, ongeacht hun beroepservaring of diploma. Zij worden sneller en intenser begeleid dan de vele kortgeschoolde werkzoekenden die 'actief beschikbaar' moeten zijn.

1. Waarom worden alle 'aangepast beschikbaren' sneller in intensieve begeleiding gezet dan mensen die 'actief beschikbaar' zijn ?
2. Graag een overzicht per maand vanaf januari 2020 tot en met augustus 2022 van het aantal 'aangepast beschikbaren', opgedeeld per werklozen, 60-plussers en SWT'ers en de tijdsduur tot eerste oproep door VDAB.
3. Ouderen met veel beroepservaring worden nu verplicht om deel te nemen aan wijk-werking, het vroegere PWA, dat nochtans bedoeld was voor mensen die ver van de arbeidsmarkt staan (PWA: plaatselijk werkgelegenheidsagentschap).

Wat is de motivatie daarvoor?

4. Graag een overzicht per maand vanaf januari 2020 tot en met augustus 2022 van het aantal instromers in de wijk-werking opgedeeld per werklozen, 60-plussers en SWT'ers.

Hoeveel personen weigerden en wat waren de gevolgen?

5. SWT'ers, die minstens 40 loopbaanjaren achter de rug hebben, worden naar een individuele beroepsopleiding (IBO) of een stage gestuurd om het beroep aan te leren, waar zij al jaren werkten, terwijl deze opleidingen bedoeld zijn om het vak op de bedrijfsvloer te leren, en de werkgever daarvoor minder loon moet betalen.

Is dat geen verspilling van overheidsmiddelen?

6. Graag een overzicht per maand voor de periode januari 2020 tot en met augustus 2022 van het aantal opgestarte IBO's en stages opgedeeld per 60-plussers en SWT'ers en het aantal daarvan die eindigden in blijvende tewerkstelling.

Hoeveel personen weigerden en wat waren de gevolgen?

7. Vanaf 2020 kunnen personen met 44 jaar beroepsverleden vrijgesteld worden van de aangepaste beschikbaarheid. Voor SWT'ers met zware beroepen of 40 voltijdse loopbaan jaren is dit 42 jaar beroepsverleden of 62 jaar zijn.

Waarom wordt deze mogelijkheid niet opgesomd in het overzicht van de mogelijkheden, noch in de richtlijnen aan de arbeidsbemiddelaars, en wordt dit dan ook nooit voorgesteld?

ANTWOORD

op vraag nr. 899 van 7 september 2022

van **ANN DE MARTELAER**

1. Aangepast beschikbare werkzoekenden worden niet sneller in een intensieve begeleiding gezet dan actief beschikbare werkzoekenden. Aangepast beschikbare werkzoekenden worden wel sneller na hun inschrijving door de VDAB-servicelijn gecontacteerd en worden ook sneller in persoonlijke begeleiding genomen door een bemiddelaar. De reden hiervoor is dat een aangepast beschikbare werkzoekende, volgens het federale regelgevend kader, niet de verplichting heeft om zelf actief op zoek te gaan naar werk. Zij moeten wel ingaan op een passend aanbod van VDAB en daarom zal VDAB hen sneller contacteren om de afstand tot de arbeidsmarkt en hun persoonlijke situatie in te schatten om zo een passend aanbod te kunnen doen. Of en hoe intensief die begeleiding is, wordt bepaald na de inschatting.
2. In onderstaande tabellen vindt de Vlaams volksvertegenwoordiger een overzicht per maand van het totaal aantal aangepast beschikbaren, het aantal 60-plussers en het aantal SWT'ers. Over de tijdsduur tot de eerste oproep door VDAB worden geen gegevens bijgehouden en die kunnen dus ook niet gerapporteerd worden.

maand	totale groep aangepast beschikbaren	60-plussers	SWT'ers
01-2020	21909	21395	6075
02-2020	22568	21596	6123
03-2020	22393	21851	6180
04-2020	22922	22405	6208
05-2020	22479	21982	6061
06-2020	22552	22069	6048
07-2020	22894	22427	6098
08-2020	23156	22707	6138
09-2020	23135	22691	6162
10-2020	23457	23020	6204
11-2020	23621	23199	6243
12-2020	23976	23568	6283

maand	totale groep aangepast beschikbaren	60-plussers	SWT'ers
01-2021	24060	23683	6238
02-2021	24109	23745	6312
03-2021	24073	23728	6330
04-2021	24018	23691	6360
05-2021	23032	22729	6304
06-2021	22852	22561	6330
07-2021	22977	22704	6369
08-2021	22984	22741	6364
09-2021	22830	22596	6409
10-2021	22785	22580	6405
11-2021	22843	22664	6485
12-2021	22987	22840	6513

maand	totaal aantal aangepast beschikbaren	60-plussers	SWT'ers
01-2022	23120	22990	6447
02-2022	23009	22896	6430
03-2022	23116	23008	6392
04-2022	23075	22982	6336
05-2022	22283	22225	6042
06-2022	21500	21480	5814
07-2022	21685	21670	5732
08-2022	21620	21606	5633

3. Oudere werkzoekenden worden alleen verplicht tot een bepaalde actie als dat een gepaste actie is volgens de bemiddelaar. Het wijk-werken is bedoeld voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt met een gebrek aan recente werkervaring en het is precies daarom dat een aantal oudere werkzoekenden die wel beschikken over beroepservaring, die evenwel in een verder verleden ligt, toch in aanmerking komen. Het wijk-werken is bedoeld als stap in de richting van een volgende tewerkstelling: tijdens het wijk-werken wordt de wijkwerker begeleid door zijn bemiddelaar en kunnen er ook andere acties worden voorgesteld in de richting van een duurzame job.

4. In onderstaande tabellen vindt de Vlaams volksvertegenwoordiger een overzicht per maand vanaf januari 2020 tot juni 2022 van het aantal instromers in wijk-werken. De data zijn maar tot juni beschikbaar omdat er maar geteld kan worden vanaf het moment dat er prestaties zijn geleverd in de betreffende maand. Voor de maanden juli en augustus zijn nog niet alle prestatiestaten binnen.

Er werden 47 weigeringen geregistreerd in deze periode. Over de gevolgen hiervan zijn geen data beschikbaar. Indien de weigering gegrond was zal in de regel met de werkzoekende naar een passend aanbod gezocht worden, wanneer de weigering zonder geldige reden gebeurde zal in de regel een transmissie naar de controledienst kunnen volgen omwille van het weigeren van een passend aanbod vanuit de VDAB. Hierbij moet beklemtoond worden dat de VDAB-bemiddelaars samen met de werkzoekenden steeds op zoek gaan naar een passend traject naar werk en acties dus steeds in dat kader worden voorgesteld.

maand	aantal wijkwerkers	werkzoekenden	60-plussers	SWT'ers
01-2020	246	245	63	0
02-2020	216	215	50	0
03-2020	111	111	32	0
04-2020	62	62	15	0
05-2020	186	186	40	0
06-2020	222	219	59	0
07-2020	158	158	34	0
08-2020	362	362	84	0
09-2020	384	382	85	0
10-2020	335	330	78	0
11-2020	263	262	54	0
12-2020	217	216	60	0

maand	aantal wijkwerkers	werkzoekenden	60-plussers	SWT'ers
01-2021	364	359	104	0
02-2021	344	344	97	0
03-2021	478	475	128	0
04-2021	376	375	106	0
05-2021	350	349	87	0
06-2021	335	333	87	0

07-2021	157	154	30	0
08-2021	312	311	71	0
09-2021	330	327	65	0
10-2021	234	231	36	0
11-2021	157	157	33	0
12-2021	109	109	23	0

maand	aantal wijkwerkers	werkzoekenden	60-plussers	SWT'ers
01-2022	239	239	50	0
02-2022	265	263	56	0
03-2022	355	352	89	0
04-2022	187	185	46	0
05-2022	222	219	40	0
06-2022	140	138	26	0

5. SWT'ers worden naar een IBO of een stage verwezen als de bemiddelaar dat een gepast aanbod vindt. Bij een SWT'er die een aantal jaren beroepservaring heeft maar ook al een periode werkzoekende is, ontbreken soms de nodige competenties voor een bepaalde job in een bepaald bedrijf en kan het inderdaad nodig zijn om die competentie kloof te overbruggen met een IBO. Bij een IBO wordt een opleidingsprogramma op maat gemaakt zodat de duurtijd van die IBO beperkt kan blijven tot het verwerven van de nog ontbrekende competenties.

Bij een stage - beperkter in de tijd - gaat het vaker om het opnieuw kennis maken met een werkvloer en eventueel met een andere job dan degene die de SWT'er vroeger uitoefende.

Na een IBO volgt een tewerkstelling, wat het doel is van de activering door VDAB. Een stage is bedoeld als stap in de zoektocht naar een duurzame tewerkstelling.

6. In onderstaande tabellen vindt de Vlaams volksvertegenwoordiger een overzicht van het aantal gestarte acties in werkplekieren voor 60-plussers. Wat de SWT'ers betreft, bestaan er geen aparte gegevens. Het aantal weigeringen wordt niet specifiek gemonitord en kan dus ook niet gerapporteerd worden.

	2020	2021	jan-mei 2022
beroepsinlevingsstage	4	2	2
IBO (zonder IBO-plus)	24	20	20
IBO-plus	7	11	3
beroepsverkennde	32	40	27

stage			
opleidingsstage	37	89	55
gespecialiseerde beroepsverkennde stage	24	40	18
activeringsstage	4	5	1
werkervaringsstage	101	70	27

In de periode 2020 en 2021 zijn er 31 IBO's positief beëindigd, daarvan was 87,1% 6 maanden later nog steeds aan het werk.

Hieronder een overzicht van de uitstroom 3 maanden na het einde van de opleidingscluster met werkplekleren (stage) bij 60-plussers met de eindmaanden van de opleidingscluster in 2020 en 2021.

	met activerings- stage	met opleidings- stage	met beroeps- verkennde stage	met werkerva- ringsstage	met gespeciali- seerde beroepsver- kennde stage
aantal opleidingsc lusters beëindigd	4	31	8	96	23
aandeel opleidingsc lusters met uitstroom naar werk	25%	45,2%	50%	31,3%	17,4%

7. Aan SWT'ers die niet meer terug aan de slag willen, wordt de mogelijkheid om vrijstelling aan te vragen vermeld. De bemiddelaar zal altijd verwijzen naar de uitbetalingsinstelling om na te gaan of iemand voor een vrijstelling van beschikbaarheid in aanmerking komt. Het berekenen van het aantal jaren beroepservaring is immers geen materie voor de arbeidsbemiddelaar maar wel voor de uitbetalingsinstellingen.